Пише:
Небојша Јанковић

ВЕТРОВИ ПРОМЕНА

Ванкувер, новембра 2006.

Без обзира што овај текст настаје у тренутку док се још не зна коначан резултат утакмице за места у америчком Сенату (Демократе имају 50 и недостаје им још једно за већину), неке ствари су већ данас јасне. Избори за Конгрес окончани су триумфом Демократске странке и њима је прекинута 12-годишња доминација Републиканаца.

Нова, комотна већина од око 40 места којом Демократска странка располаже оверила је већ дуже време индикативну промену у расположењу бирачког тела истовремено најављујући период оштрих конфронтација између законодавне и извршне власти. Између новог Конгреса под контролом Демократа и председника Буша који у последње време бележи значајну ерозију подршке чак и у сопственој странци.

На политички земљотрес као последицу изборних резултата није се морало дуго чекати; већ сутрадан после изборне утакмице, док су се резултати у многим државама још пребројавали, амерички Министар Одбране, Доналд Рамсфелд, подноси оставку. Многи коментатори одмах је називају "отказом" и покушајем Председника Буша да пружи "руку сарадње" новој политичкој већини.

Ово је, ипак, тешко доказати исто као што је немогуће порицати да је дебакл интервенције у Ираку (који се често и по инерцији везивао за Рамсфелдову улогу) одлучујуће допринео поразу Рупубликанаца . Једно је сигурно; избори су протекли у скоро референдумској атмосфери За и Против Бушове политике и у Ираку и "код куће" и у то, данас, првога "дана после, " мало ко сумња.

Одговор је за већину прилично јасан и убедљив - Америка је гласала за промене. Колико радикалне, остаје да се види.

МАПА НАРОДНОГ НЕЗАДОВОЉСТВА

Све рачунице које је демократски табор правио уочи избора указивале су да се овога пута не сме дозволити традиционална подела на "црвене" (републиканске) и "плаве" (демократске) државе и да се негде мора направити одлучујући пробој на противничку територију.

Очекивања да ће се то евентуално догодити на америчком југу за који се предпостављало да још памти срамно држање Администрације за време поплава у Њу Орлиенсу нису се обистинила, али је зато Средњи Запад, традиционално упориште Републиканаца, више него на било којим изборима у последњих неколико деценија гласао за Демократе.

Охајо, Кентаки, Небраска, Арканзас, па и Мизури (једина америчка држава у којој је чак и Кју Клукс Клан својевремено био на власти) масовно су окренули леђа Републиканцима и поред тога што су ови, у традиционално конзервативним срединама упорно форсирали такозвана "морална питања" као што су "геј бракови" или забрана абортуса.

Узалуд. Одјеци рата у Ираку и корупционашке афере у врховима Републиканског естаблишмента уверили су бираче да је време за промене сазрело. Највеће аплаузе на предизборним скуповима у Охају, како су забележиле локалне новине, добијао је ковоизабрани Конгресмен који је сваки свој говор завршавао чувеном реченицом Абрахама Линколна: **You can fool some people sometime, but you can't fool all the people all of the time!**

Други пробој направљен је тамо где се и очекивало- у срединама са Хиспано-популацијом Флориде, Тексаса , Новог Мексика и Аризоне. Благо је рећи да је томе прилично "кумовала" одлука Бушове администрације да на граници према Мексику (и према целој Јужној Америци, де факто) подигне неку врсту "Берлинског зида" који ће наводно спречити илегалну емиграцију.

На крају, мада свакако не и најмање важно, победи Демократа суштински је допринела и мобилизација њиховог традиционалног бирачког тела у великим градовима Источне и Западне обале. Оних гласача, традиционалних либералних демократа, који су "од прве" били спремни да поверују антибушовској реторици једног Едварда Кенедија, Хауарда Дина или Мајкла Мура. А ови су још уочи последњих председничких избора упозоравали да Америка под Бушом све више постаје налик оним ауторитарним друштвима у којима је борба против "спољњег непријатеља" сјајан изговор за идеолошку индоктринацију и постепено укидање читавог спектра грађанских слобода.

(ДЕ)БАЛАНС МОЋИ

Драстична промена у односу снага (нарочито ако Демократе освоје већину и у Сенату) свакако ће битно обележити преостале две године Бушовог мандата, мада је нереално очекивати драматичне промене у односу на америчко ангажовање у Ираку.

Оно што је реално односи се пре свега на законодавну активност за коју је Конгрес и меродаван и ту ће свакако бити стопиран сваки Бушов покушај да институционално прогура усвајање таквих законских аката који ће под видом борбе против тероризма уз давање нових овлашћења Департману за Националну

Хилари Клинтон

Безбедност легализовати ограничавање неких права и слобода уграђених у институционалне темеље америчког друштва – најстарије парламентарне демократије на планети.

Проблем је, међутим, у томе што је сва извршна власт у рукама Администрације. А она је и до сада налазила начине да неке ствари прогура мимо Конгреса у коме није имала довољну подршку ни међу до сада већинским Републиканцима.

Тако је ових дана обелодањено да су Агенцији за Националну безбедност дата нова овлашћења при "профилисању" свих лица којима треба одобрити улазак у Сједињене Америчке Државе. Суштина нових мера је у томе да ће сви они који намеравају да ступе на америчко тле бити априорно обележени као могући терористи, све док не буду у стању да докажу своју "невиност", уместо да имиграционе власти доказују њихову евентуалну кривицу (?!)

Остаје наравно да се види шта ће и да ли ће нови Конгрес бити у стању да ишта предузме против оваквих орвелијанскиох амбиција.

Са друге стране, што се рата у Ираку тиче, Демократама су у много чему везане руке. Ово је посебно важно у светлу председничких избора до којих ће доћи за две године.

Главни стратези демократског триумфа у трци за Конгрес и Сенат верују да ће и на председничким изборима победа бити могућа само ако се Републиканцима преотме значајан комад бирачког тела. Проблем је међутим, у томе што се ради о бирачима за које би једнострано повлачење из Ирака и препуштање те земље крвавом грађанском рату било равно националној издаји.

НЕНСИ ПЕЛОЗИ, ИЗУЗЕТАК ИЛИ ПРЕСЕДАН

У сваком случају, у демократском табору ово је време великог славља. Један од виђенијих слављеника је Ненси Пелози, будући претседавајући америчког Конгреса, прва жена којој ће то поћи за руком у историји америчке демократије.

Отмена и елегантна, као да је времепловом стигла из "Камелот-епохе" Џона, Бобија и Џеки Кенеди, она је све оно што Буш и његова екипа презире. А, опет, госпођа Пелози је неко са ким ће морати да сарађују и биће занимљиво како ће та "сарадња" изгледати.

Са друге стране, Ненси Пелози је свесна да су и многе очи из сопственог табора упрте у њу и да ће њене перформансе као конгресног "спикера" бити будно праћене и процењиване од читавог труста мозгова из Демократске странке. Ради се о оној господи, оним "спин докторима" чији ће једини задатак у наредних годину дана бити да прецизно прорачунају какве су шансе једне жене на будућим председничким изборима, нешто што до сада ни једна дама није покушала, а око чега се још увек двоуми Хилари Клинтон.

Но, председнички избори су још далеко.

Хилари се не изјашњава, Џон Мекејн и даље углавном "моралише", а циници кажу да нема ничега новог под сунцем и да ће Американци и на следећим изборима добити **the best President money can buy**. А онда ће проћи још неко време док не отворе пакет и виде шта су купили.

✦

subscription - претплата

Претплаћујем се
на лист КИШОБРАН
и прилажем чек у вредности $36.00
(12 бројева - 12 issues)

КИШОБРАН
НАЈЗАПАДНИЈЕ СРПСКЕ НОВИНЕ

IME (NAME): DATUM (DATE):
ADRESA (ADDRESS):
TEL /FAX:
E-MAIL: POTPIS (SIGNATURE):

Попуните овај листић, пошаљите га на доњу адресу, и следећих дванаест бројева КИШОБРАН-а бам стиже поштом.

Make checque or money order payable to: KISOBRAN

KIŠOBRAN, #368-3495 Cambie Street, Vancouver, B.C. V5Z 4R3